

برنامه زیرنظام برنامه درسی نظام تعلیم و تربیت رسمی عمومی جمهوری اسلامی ایران

مصوب نهم و هشاد و ششمین (۹۸۸) جلسه شورای عالی آموزش و پرورش تاریخ ۹۹/۱۲/۴

(بررسی شده در جلسات ۹۸۳ و ۹۸۸)

چشم انداز:

زیرنظام برنامه درسی در افق ۱۴۰۴ مجموعه فرصت‌های تربیتی نظام‌مند و طرح‌ریزی شده از سطح ملی، منطقه‌ای و محلی تا مدرسه و کلاس درس و نتایج مترتب بر آن‌ها است که متریبان را برای کسب شایستگی‌های لازم جهت درک و اصلاح موقعیت بر اساس نظام معیار اسلامی در معرض آن‌ها قرار می‌دهد تا با تکوین و تعالی پیوسته هویت خویش، مرتبه قابل قبولی از آمادگی برای تحقق حیات طیبه در همه ابعاد را به دست آورند. این زیرنظام شامل ابعاد چهارگانه طراحی، تدوین، اجرا و ارزش‌یابی است که با توجه به عوامل مؤثر بر کیفیت در یک بافت منسجم و یکپارچه هم‌سو و هم‌آهنگ با غایت و اهداف نظام تربیت رسمی عمومی و سایر زیرنظام‌های شش‌گانه سامان‌دهی شده است.

هدف:

فراهم آوردن زمینه تربیت نسلی موحد، مؤمن و معتقد به معاد و آشنا و متعهد به مسئولیت‌ها و وظایف در برابر خدا، خود، دیگران و طبیعت، حقیقت‌جو، خردمند، دانش‌پژوه و علاقمند به علم و آگاهی، عدالت‌خواه و صلح‌جو، انقلابی، ظلم‌ستیز، جهادگر، شجاع و ایثارگر و وطن‌دوست، مهرورز، جمع‌گرا و جهانی‌اندیش، ولایت‌مدار و منتظر و تلاش‌گر در جهت تحقق حکومت عدل جهانی، با اراده و امیدوار، خودباور و دارای عزت نفس، امانت‌دار، دانا و توانا، پاکدامن و باحیا، انتخابگر و آزادمنش، متعهد به اخلاق اسلامی، خلاق و کارآفرین، مقتصد و ماهر،

سالم و بانشاط، قانون‌مدار و نظم‌پذیر، وفادار به ارزش‌های اسلامی، ملی و انقلابی و آماده ورود به زندگی شایسته فردی، خانوادگی و اجتماعی براساس نظام معیار اسلامی.

سیاست‌های اجرایی:

۱. تقویت مشارکت و تعامل مؤثر معلمان، دانش‌آموزان، خانواده‌ها، متخصصان موضوعی و سایر گروه‌های ذی‌نفع، ذی‌ربط و ذی‌صلاح در طراحی، تولید، اجرا و ارزشیابی برنامه درسی
۲. مشارکت فعال در تصمیم‌سازی‌های مرتبط با سایر زیرنظام‌ها به دلیل تأثیرگذاری آن‌ها بر کیفیت اجرا و به‌سازی برنامه درسی در سطوح ملی تا محلی
۳. کاهش تمرکز در نظام برنامه‌ریزی درسی و حرکت به سمت برنامه‌ریزی درسی مدرسه محور
۴. ابتناء سیاست‌ها، برنامه‌ها و روش‌ها در کلیه ابعاد زیرنظام برنامه درسی بر مبانی دینی، فلسفی، ارزشی و اجتماعی ضمن حفظ قدرت سازگاری با تغییرات و تحولات مقبول در کلیه سطوح جهانی تا محلی
۵. هدایت برنامه درسی با تأکید بر مضمین فرارشته‌ای یا پیامدها به سمت یکپارچگی (تلفیق برنامه‌های آموزشی، فوق برنامه و فعالیت‌های پرورشی) هر چه بیشتر و رویارویی مؤثرتر عناصر برنامه درسی با موقعیت‌ها بر اساس "نظام معیار اسلامی"
۶. توانمندسازی معلمان، دانش‌آموزان، خانواده‌ها برای ایفای نقش اصلی و محوری در نیل به وضع مطلوب در تولید و بهره‌برداری از برنامه درسی

اقدامات اساسی:

۱. بازطراحی، اجرا و ارزشیابی از برنامه درسی ملی به عنوان بخش اساسی زیرنظام
۲. استقرار سازوکارهای مناسب طراحی، تدوین، اجرا و ارزشیابی از برنامه‌های درسی در سطوح ملی تا محلی
۳. تعیین استانداردهای (پیامدهای) ملی تربیت و یادگیری
۴. توسعه سیاست چند تألیفی و زمینه‌سازی برای مشارکت فعال استان‌ها، معلمان، مربیان، افراد و تشکلهای ذی‌علاقه و ذی‌صلاح با تأکید بر بخش غیردولتی در تولید، تکمیل و غنی‌سازی مواد، منابع و مراکز متنوع یادگیری در چارچوب سیاست‌های آموزش و پرورش

۵. طراحی و اجرای نظام ارزش‌یابی نتیجه محور براساس استانداردهای ملی برای گذر از دوره‌های تحصیلی، رویکرد ارزش‌یابی فرایندمحور در ارتقای پایه‌های تحصیلی دوره ابتدایی و رویکرد تلفیقی (فرایندمحور و نتیجه‌محور) در سایر پایه‌های تحصیلی
۶. فراهم آوردن استلزامات حقوقی، قانونی و پشتیبانی لازم برای تحقق اهداف و برنامه‌های زیرنظام
۷. تنظیم و اجرای کلیه برنامه‌های سالانه معاونت‌ها، سازمان‌ها، ادارات کل براساس مفاد برنامه این زیرنظام
۸. نظارت و ارزشیابی راهبردی برنامه‌های زیرنظام برنامه‌درسی

برنامه‌ها:

از مجموع ۱۳۱ راهکار سند تحول بنیادین آموزش و پرورش، ۴۹ راهکار با زیرنظام برنامه درسی مرتبط است که برای اجرایی شدن آنها، ۱۱۴ برنامه به شرح زیر پیش‌بینی و تدوین شده است تا در طول برنامه‌های توسعه کشور اجرایی و عملیاتی شود.

لازم به ذکر است بین راهکارها و برنامه‌های ذیل آن، لزوماً تناظر یک به یک برقرار نیست، از این رو برخی از برنامه‌های ذیل یک راهکار می‌تواند برای آن جنبه اصلی و برای برخی از راهکارها و برنامه‌های دیگر، حالت مکمل داشته باشد، لذا در مرحله عمل و اجرا می‌توان با تجمیع چند برنامه، در قالب یک طرح یکپارچه یا برنامه کلان، اجرایی شدن آن را تسهیل و امکان‌پذیر کرد.

برنامه‌های زیر نظام برنامه درسی

	هدف عملیاتی ۱	<p>پرورش تربیت یافتگانی که :</p> <p>- دین اسلام را حق دانسته و آن را به عنوان نظام معیار می‌شناسند و به آن باور دارند و آگاهانه، آزادانه ، شجاعانه و فداکارانه برای تکوین و تعالی اخلاقی خود و دستیابی به مرتبه‌ای از حیات طیبه و استقرار حکومت عدل جهانی مهدوی از آن تبعیت می‌نمایند و به رعایت احکام و مناسک دین و موازین اخلاقی مقید هستند.</p> <p>- از دانش‌های پایه و عمومی سازگار با نظام معیار اسلامی، همچنین از توان تفکر، درک و کشف پدیده‌ها و رویدادها به عنوان آیات الهی و تجلی فعالیت خداوند در خلقت و نیز دانش، بینش و مهارت‌ها و روحیه مواجهه علمی و خلاق با مسائل فردی و خانوادگی و اجتماعی برخوردارند.</p> <p>- با درک مفاهیم اجتماعی و سیاسی و «احترام به قانون» و اندیشه‌ورزی در آن‌ها، شایستگی رویارویی مسئولانه و خردمندانه با تحولات اجتماعی و سیاسی را کسب می‌کنند و با رعایت وحدت و تفاهم ملی، در دفاع از عزت و اقتدار ملی می‌کوشند و با روحیه مسئولیت‌پذیری و تعالی‌خواهی و برخوردار از مهارت‌های ارتباطی، در حیات خانوادگی و اجتماعی (در سطوح محلی تا جهانی) با رعایت اصول برگرفته از نظام معیار اسلامی، مشارکت مؤثر دارند.</p> <p>- با درک مفاهیم اقتصادی در چارچوب نظام معیار اسلامی، از طریق کار و تلاش و روحیه انقلابی و جهادی، کارآفرینی، قناعت و انضباط مالی، مصرف بهینه و دوری از اسراف و تبذیر و با رعایت وجدان، عدالت و انصاف در روابط با دیگران در فعالیتهای اقتصادی در مقیاس خانوادگی، ملی و جهانی مشارکت می‌نمایند.</p> <p>- دارای حداقل یک مهارت مفید برای تأمین معاش حلال باشند، به‌گونه‌ای که در صورت جدایی از نظام تعلیم و تربیت رسمی در هر مرحله، توانایی تأمین زندگی خود و اداره خانواده را داشته باشند.</p> <p>- با درک مفاهیم بهداشت فردی و اجتماعی و مسائل زیست بوم طبیعی و شهری به منزله امانات الهی، شایستگی حفظ و ارتقای سلامت فردی و بهداشت محیطی را کسب می‌کنند و با ورزش و تفریحات سالم فردی و گروهی، به نیازهای جسمی و روانی خود و جامعه بر اساس اصول برگرفته از نظام معیار اسلامی، پاسخ می‌دهند.</p> <p>- با قدرشناسی و درک زیباشناسانه آفرینش الهی و مصنوعات هنرمندانه بشری، درک مفاهیم فرهنگی و میان فرهنگی و بهره‌گیری از قدرت تخیل، توانمندی‌های لازم در خلق آثار فرهنگی و هنری را به دست می‌آورند و برای حفظ و تعالی میراث فرهنگی، تمدنی و هنری در سطح ملی و جهانی بر اساس نظام معیار اسلامی می‌کوشند.</p>
	راهکار ۱-۱	<p>طراحی و تدوین و اجرای برنامه درسی ملی بر اساس اسناد تحول راهبردی و بازتولید برنامه‌های درسی موجود با تأکید بر:</p> <p>الف) متناسب‌سازی حجم و محتوای کتب درسی و ساعات و روزهای آموزشی با توانمندی‌ها و ویژگی‌های دانش‌آموزان</p> <p>ب) حاکمیت رویکرد فرهنگی تربیتی در تولید محتوا و تقویت شایستگی‌های پایه دانش‌آموزان</p> <p>ج) بهره‌مندی فزون‌تر از روش‌های فعال خلاق و تعالی بخش</p> <p>د) بهره‌گیری از تجهیزات و فناوری‌های نوین آموزشی و تربیتی در راستای اهداف</p> <p>ه) توجه بیشتر به تفاوت‌های فردی به‌ویژه هویت جنسیتی دانش‌آموزان و تفاوت‌های شهری و روستایی</p>
	ردیف	عنوان برنامه
	۱	تولید و تصویب، اجرا و ارزشیابی از برنامه درسی ملی ^۱
	۲	تولید و تصویب اهداف دوره‌های تحصیلی ^۲
	۳	تبیین رویکرد فطرت‌گرایی توحیدی و تعیین دلالت‌های آن در برنامه‌های درسی حوزه‌های تربیت و یادگیری بر اساس برنامه درسی ملی
	۴	تولید و تصویب و اجرای ۱۱ برنامه درسی حوزه تربیت و یادگیری

^۱ برنامه درسی ملی جمهوری اسلامی ایران در جلسات ۸۵۷ الی ۸۷۲ شورای عالی آموزش و پرورش تاریخ ۹۰/۱۲/۹ الی ۹۱/۶/۲۸ به تصویب رسید.

^۲ اهداف دوره های تحصیلی در تاریخ ۹۷/۲/۱۰ به تصویب شورای عالی آموزش و پرورش رسید.

تدوین برنامه درسی تربیت اقتصادی با رویکرد مهارت آموزی	۵
طراحی الگوی عملی توسعه اهداف حوزه تربیت و یادگیری حکمت و معارف اسلامی در برنامه درسی دیگر حوزه‌ها	۶
تولید و انتشار بسته‌های یادگیری تمامی پایه‌های تحصیلی جهت استقرار نظام جدید آموزش و پرورش	۷
تولید و انتشار بسته‌های یادگیری با رویکرد انطباق ^۱ با حوزه‌های تربیت و یادگیری	۸
تولید نمونه کتاب‌های درسی پایدار چاپی	۹
طراحی سازوکارهای پایش و نظارت بر اجرای برنامه‌های درسی و بسته‌های یادگیری	۱۰
ارزشیابی از اجرای برنامه‌های تربیت و یادگیری	۱۱
تولید و اجرای محتوای تکمیلی یادگیری ویژه دانش‌آموزان با استعدادهای برتر	۱۲
تولید بسته‌های یادگیری و توانبخشی نوآموزان و دانش‌آموزان با نیازهای ویژه	۱۳
بازنگری و اصلاح برنامه‌های درسی نظام جامع آموزش بزرگسالان	۱۴
طراحی و تدوین هنجار (نرم) ملی آمادگی جسمانی دانش‌آموزان به تفکیک سن و جنس و استان / جغرافیا	۱۵

^۱-منظور از انطباق تولید بسته‌های یادگیری بر اساس اهداف مصوب دوره‌های تحصیلی و برنامه درسی حوزه‌های تربیت و یادگیری مبتنی بر اسناد قانونی است .

راهکار ۱-۲	تدوین برنامه‌های عملیاتی لازم در راستای ترویج، تقویت مستمر و تحکیم فضایل اخلاقی در محیط‌های تربیتی با استفاده از تمام ظرفیت‌های آموزشی و تربیتی با تأکید بر اولویت کرامت و عزت نفس و شجاعت، حیاء و عفت، صداقت، مسئولیت‌پذیری و نظم در تمام دوره‌های تحصیلی
ردیف	عنوان برنامه
۱	طراحی و اجرای فعالیت‌های مکمل و فوق‌برنامه جهت غنی‌سازی اوقات فراغت دانش‌آموزان دوره‌های مختلف تحصیلی بر اساس برنامه درسی حوزه‌های تربیت و یادگیری
۲	تدوین برنامه عمل و تولید شاخص‌های تربیت اخلاقی در دوره ابتدایی با اولویت کرامت نفس، صداقت و نظم و ارزیابی عملکرد با استفاده از تمام ظرفیت‌های آموزشی و تربیتی
۳	تدوین برنامه عمل و تولید شاخص‌های تربیت اخلاقی در دوره متوسطه با اولویت عزت نفس، شجاعت، حیاء و عفت، مسئولیت‌پذیری ارزیابی عملکرد با استفاده از تمام ظرفیت‌های آموزشی و تربیتی

راهکار ۱-۳	توسعه فرهنگ اقامه نماز و اهتمام به برپایی نماز جماعت در مدرسه و تقویت انس با قرآن در دانش‌آموزان و توسعه فرهنگ و سواد قرآنی با اصلاح برنامه‌ها و توانمندسازی معلمان در راستای تقویت مهارت روخوانی و روان‌خوانی در
------------	---

دوره ابتدایی آشنایی با مفاهیم کلیدی قرآن در دوره متوسطه اول و آموزش معارف قرآنی در متوسطه دوم بر اساس منشور توسعه فرهنگ قرآنی	
عنوان برنامه	ردیف
طراحی سازوکارهای استفاده از ظرفیت حوزه‌های علمیه، ائمه جمعه و جماعات در تدوین، اجرا و ارزش‌یابی برنامه های سواد قرآنی دانش‌آموزان و اقامه نماز جماعت در چارچوب برنامه‌های، تجویزی، نیمه‌تجویزی و غیرتجویزی برنامه درسی حوزه تربیت و یادگیری	۱
شناسایی، سامان‌دهی و بهره‌گیری از ظرفیت مؤسسات فرهنگی قرآنی جهت تحقق اهداف آموزش‌های قرآنی و فرهنگ اقامه نماز با تأکید بر توسعه فعالیت‌ها و آموزش‌های تخصصی قرآن	۲
تربیت و توانمندسازی مربیان و معلمان به ویژه دوره پیش‌دبستانی و ابتدایی با استفاده از ظرفیت دانشگاه فرهنگیان و سایر مراکز آموزشی دولتی و غیردولتی در انجام فعالیت‌های قرآن و اقامه نماز مدارس	۳
تدوین شاخص و طراحی سازوکار ارزیابی و نظارت براساس مفاد سند توسعه آموزش عمومی قرآن کشور و سند جامع اقامه نماز در مدارس و حوزه‌های تربیت و یادگیری مرتبط	۴
شناسایی، شکوفایی و هدایت استعدادها برتر قرآنی دانش‌آموزان با استفاده از ظرفیت‌های درون و برون آموزش و پرورش	۵

<p>ابجاد سازوکارهای ترویج و نهادینه‌سازی فرهنگ ولایت‌مداری تولی و تبری، امر به معروف و نهی از منکر، روحیه جهادی و انتظار «زمینه‌سازی برای استقرار دولت عدل مهدوی (عج)» با تأکید بر بهره‌گیری از ظرفیت حوزه‌های علمیه و نقش الگویی معلمان و اصلاح روش‌ها</p>	<p>راهکار ۴-۱</p>
<p>عنوان برنامه</p>	<p>ردیف</p>
<p>تبیین و ترویج ویژگی‌های انسان عصر ظهور (در همه ابعاد فرهنگی، سیاسی، اجتماعی، اقتصادی) و زمینه‌سازی برای استقرار دولت عدل مهدوی با بهره‌گیری از ظرفیت تمام نهادهای کشور به‌ویژه حوزه‌های علمیه و دانشگاه‌ها و تعیین نقش آموزش و پرورش و سایر دستگاه‌ها</p>	<p>۱</p>
<p>شناسایی و تبیین مصادیق و شیوه‌های نوین تولی و تبری، جهاد، انتظار مهدوی عج، امر به معروف و نهی از منکر، متناسب با شرایط روز کشور و جهان معاصر در تولید بسته‌های تربیت و یادگیری با استفاده از ظرفیت بخش دولتی و غیردولتی</p>	<p>۲</p>
<p>بازطراحی و اجرای فعالیت‌های تربیتی و دوره‌های آموزشی در موضوعات امام‌شناسی، امر به معروف و نهی از منکر، انتظار و روحیه جهادی بر اساس برنامه‌درسی حوزه‌های تربیت و یادگیری با تأکید بر نقش الگویی مدیران و معلمان</p>	<p>۳</p>

راهکار ۵-۱	ارائه آموزش زبان خارجی در چارچوب بخش انتخابی (نیمه تجویزی) برنامه درسی، با رعایت اصل تثبیت و تقویت هویت اسلامی - ایرانی
ردیف	عنوان برنامه
۱	تدوین و تصویب برنامه درسی زبان‌های خارجی (انگلیسی، آلمانی، فرانسه، روسی ایتالیایی اسپانیولی، چینی) در چارچوب برنامه درسی حوزه تربیت و یادگیری و حداکثر یک سال پس از تصویب
۲	طراحی سازوکارهای استفاده از ظرفیت‌های برون سازمانی (با تأکید بر بخش غیردولتی) در تدوین، اجرا و ارزش‌یابی برنامه درسی زبان‌های خارجی در چارچوب برنامه درسی حوزه تربیت و یادگیری
۳	تأمین و توانمندسازی منابع انسانی مورد نیاز آموزش زبان‌های خارجی با استفاده از ظرفیت دانشگاه فرهنگیان و سایر مراکز آموزشی دولتی و غیردولتی

راهکار ۶-۱	گسترش و تنوع‌دادن به حرف و مهارت‌های موردنیاز جامعه و تعلیم متناسب و برنامه‌ریزی شده آن در همه دوره‌های تحصیلی
ردیف	عنوان برنامه
۱	طراحی سازوکارهای کسب حداقل یک مهارت مفید جهت تأمین معاش حلال برای همه دانش‌آموزان و ارائه گواهینامه در پایان دوره نهم و دوازدهم
۲	طراحی سازوکارهای ارتباط و مشارکت‌جویی آموزش‌های فنی و حرفه‌ای و کاردانش و بسط و توسعه کارآفرینی با استفاده از ظرفیت‌های جامعه و بازار کار در بخش‌های صنعت خدمات و کشاورزی و هنر متناسب با قانون نظام جامع آموزش و تربیت فنی و حرفه‌ای و مهارتی و نظارت بر اجرای آن
۳	طراحی و استقرار سازوکارهای روزآمدسازی حرف و مشاغل مبتنی بر آمایش سرزمین، تحولات بازارکار، اشتغال، نیمه عمر دانشی و ترمیم شکاف مهارتی با مشارکت دستگاه‌های ذی‌ربط در حوزه تربیت و یادگیری کار و فناوری

راهکار ۷-۱	ایجاد سازوکار برای تقویت انسجام اجتماعی و وحدت ملی و احیاء هویت افتخارآمیز اسلامی - ایرانی در دانش‌آموزان و معلمان با تأکید بر آموزش و اجرای سرود ملی و به اهتزاز درآوردن پرچم جمهوری اسلامی ایران در تمام مدارس
ردیف	عنوان برنامه

۱	ارائه الگوی انسجام اجتماعی، وحدت ملی و تبیین شاخص‌های هویت اسلامی ایرانی ویژه دانش‌آموزان، بازنگری و اصلاح عناصر برنامه حوزه‌های تربیت و یادگیری بر اساس الگو و شاخص‌های هویت اسلامی ایرانی با استفاده از ظرفیت برنامه های درسی تجویزی نیمه‌تجویزی و غیرتجویزی و برنامه درسی پنهان
۲	بازنگری و اصلاح برنامه‌های تربیت‌معلم و ضمن خدمت فرهنگیان براساس الگوی انسجام اجتماعی، وحدت ملی و شاخص های هویت اسلامی ایرانی
۳	بازطراحی و خلق موقعیت‌ها و فرصت‌های یادگیری برای اجرای سرود ملی و به اهتزاز درآوردن پرچم جمهوری اسلامی ایرانی و نهادینه‌سازی فرهنگ احترام به پرچم و سرود ملی در تمام مدارس به‌ویژه در دوره ابتدایی

هدف عملیاتی ۲	تعمیق تربیت و آداب اسلامی، تقویت اعتقاد و التزام به ارزش‌های اسلامی (۱، ۲ و ۸)
راهکار ۱-۲	بازنگری و اصلاح برنامه‌های درسی مبتنی بر رویکرد فرهنگی-تربیتی و تقویت و توسعه جنبه‌های تربیتی و اخلاقی آن‌ها به منظور فراهم‌آوردن زمینه تربیت‌پذیری دانش‌آموزان براساس فرهنگ اسلامی - ایرانی
ردیف	عنوان برنامه
۱	تبیین رویکرد فرهنگی تربیتی و دلالت‌های آن در مؤلفه‌های برنامه‌های درسی، روش‌های تربیتی و اخلاقی دانش‌آموزان و اصلاح و بازنگری آن

هدف عملیاتی ۲	تعمیق تربیت و آداب اسلامی، تقویت اعتقاد و التزام به ارزش‌های اسلامی (۱، ۲ و ۸)
راهکار ۲-۲	تعمیق تقوای الهی و مهارت خویش‌داری انتخاب‌گری درست و تعالی‌بخش مستمر دانش‌آموزان با استفاده از فرصت ایام‌الله برگزاری مراسم آگاهی‌بخش و نشاط‌انگیز در اعیاد و وفات حضور فعال و مشارکت دانش‌آموزان در محافل مجالس و اماکن مذهبی و تقویت انس با دعا و توسل
ردیف	عنوان برنامه

۱	بازنگری و اصلاح برنامه‌های برگزاری مراسم در مدارس (ایام الله و ...) با رویکرد نظام‌مند و مشارکت آگاهانه و بانشاط دانش‌آموزان
۲	تبیین ویژگی‌ها و روش‌های خودکنترلی (خویشتن بانی) و انتخاب‌گری در دانش‌آموزان و بازنگری و اصلاح روش‌های ارزشیابی، تشویق و تنبیه، مدیریت و شیوه اجرایی مدرسه

هدف عملیاتی ۲	تعمیق تربیت و آداب اسلامی، تقویت اعتقاد و التزام به ارزش‌های اسلامی (۱، ۲ و ۸)
راهکار ۲-۴	تقویت ایمان، بصیرت دینی و باور به ارزش‌های انقلاب اسلامی و توانمند سازی مربیان و دانش‌آموزان برای وفاداری و حمایت آگاهانه از این ارزش‌ها و مواجهه هوشمندانه با توطئه‌های دشمنان با استفاده از ظرفیت برنامه‌های آموزشی و تربیتی آموزش و پرورش و مشارکت خانواده و سایر نهادها و دستگاه‌ها به‌ویژه حوزه‌های علمیه و حضور فعال و سازمان یافته دانش‌آموزان و مدارس در برنامه‌های سیاسی و اجتماعی و انقلابی
ردیف	عنوان برنامه
۱	بازطراحی فعالیت‌های اجتماعی و سیاسی دانش‌آموزی براساس اهداف دوره‌های تحصیلی و برنامه درسی ملی با تأکید بر بیانیه گام دوم انقلاب اسلامی و رویکرد دانش‌آموز فعال و مسئولیت‌پذیر
۲	ایجاد سازوکارهای ترویج فرهنگ اینثار، شهادت و آموزه‌های جوانمردی و پهلوانی، فضائل اخلاقی و نهضت جهادی و داوطلبانه
۳	بازطراحی سازوکارهای مشارکت، توانمندسازی و حمایت از تشکل‌های دانش‌آموزی در تولید و اجرای برنامه‌های سیاسی، اجتماعی و انقلابی با تأکید بر حضور فعال و هوشمندانه در جامعه و فضای مجازی

هدف عملیاتی ۲	تعمیق تربیت و آداب اسلامی، تقویت اعتقاد و التزام به ارزش‌های اسلامی (۱، ۲ و ۸)
راهکار ۲-۵	ایجاد سازوکارهای لازم برای تقویت آداب و سبک زندگی اسلامی - ایرانی، در تمام ساحت‌های تعلیم و تربیت به عنوان رویکرد حاکم در فرآیند طراحی، تدوین و اجرای برنامه‌های درسی و آموزشی
ردیف	عنوان برنامه
۱	تدوین شاخص‌ها و استانداردهای سبک زندگی ایرانی و اصلاح، بازنگری فرایندها، ساختارها و برنامه‌های آموزشی و پرورشی و نیز بازتولید بسته‌های یادگیری براساس آن‌ها در تمام ساحت‌های تعلیم و تربیت
۲	تولید، ارزشیابی و اصلاح بسته‌های یادگیری حوزه تربیت و یادگیری آداب و مهارت‌های زندگی و بنیان خانواده با رویکرد سبک زندگی اسلامی - ایرانی

طراحی سازوکارهای اشاعه و ترویج آداب و سبک زندگی اسلامی ایرانی با مشارکت خانواده، رسانه و نهادهای ذی ربط	۳
تبیین اقتضائات و ویژگی‌های سبک زندگی اسلامی ایرانی در فضای مجازی و رعایت آن در تدوین و اجرای برنامه‌های درسی و تربیتی	۴

تعمیق تربیت و آداب اسلامی، تقویت اعتقاد و التزام به ارزش‌های اسلامی (۱، ۲ و ۸)	هدف عملیاتی ۲
طبقه‌بندی و متناسب‌سازی مقولات و موضوعات تربیتی و اخلاقی با مراحل رشد و ویژگی‌های دانش‌آموزان و اهداف و نیازهای نظام تعلیم و تربیت رسمی عمومی جامعه	راهکار ۶-۲
عنوان برنامه	ردیف
شناسایی، تبیین و طبقه‌بندی مراحل رشد دانش‌آموزان ایرانی با توجه به بافت و زمینه فرهنگی اجتماعی جامعه ایرانی و نظام معیار اسلامی	۱
بازطراحی و طبقه‌بندی مقولات و موضوعات تربیتی و اخلاقی (ترسیم هرم ارزش‌های اخلاقی تربیتی) و متناسب‌سازی آن با مراحل رشد و ویژگی‌های دانش‌آموزان ایرانی مبتنی بر نظام معیار اسلامی	۲

تعمیق تربیت و آداب اسلامی، تقویت اعتقاد و التزام به ارزش‌های اسلامی (۱، ۲ و ۸)	هدف عملیاتی ۲
استفاده از ظرفیت برنامه‌های درسی، منابع انسانی آموزشی، شبکه ملی اطلاعات و ارتباطات، کتابخانه، فرصت اردوها و فعالیت‌های برون مدرسه به ویژه مساجد و کانون‌های مذهبی برای تقویت معرفت و باور به معارف الهی به ویژه اعتقاد به توحید و معاد و ولایت و انتظار با رویکرد قرآنی، روایی و عقلانی در دانش‌آموزان	راهکار ۸-۲
عنوان برنامه	ردیف
طراحی و تدوین الگوهای نظری و اجرایی و بازتولید برنامه‌های تربیتی مدرسه با اولویت برگزاری برنامه‌های هنری و تربیتی و اردویی مبتنی بر رویکرد فطرت‌گرایی توحیدی	۱
طراحی سازوکارهای بهره‌گیری از شبکه‌های مجازی، شبکه ملی رشد، سرویس‌های برخط و غیر برخط و تولید محتوای الکترونیکی با مشارکت عوامل سهیم و مؤثر به‌ویژه دانش‌آموزان با توجه به تحولات علم و فناوری برای تقویت معرفت و باور به معارف الهی به‌ویژه اعتقاد به توحید و معاد و ولایت و انتظار	۲

هدف عملیاتی ۳	ترویج و تعمیق فرهنگ حیا، عفاف و حجاب متناسب با قابلیت‌ها و ظرفیت‌های نظام تعلیم و تربیت رسمی عمومی (۱ و ۲)
راهکار ۱-۳	بازنگری و بازتولید برنامه‌ها و محتوای آموزشی و روش‌های تربیتی برای درونی سازی و تعمیق و ترویج فرهنگ حیا، عفاف و حجاب
ردیف	عنوان برنامه
۱	تبیین و تولید برنامه جامع زیست عقیفانه (فرهنگ حیا، عفاف و حجاب) در دوره‌های تحصیلی با همکاری حوزه‌های علمیه ظرف مدت یک سال
۲	تبیین شاخص‌های زیست عقیفانه (فرهنگ حیا، عفاف و حجاب) در دوره‌های تحصیلی، رصد و ارزشیابی عملکرد دانش‌آموزان و آموزش و پرورش و استقرار برنامه‌های بهبود آن
۳	تولید و انتشار منابع آموزشی (کتاب و نشریات چاپی و الکترونیکی) درباره زیست عقیفانه (فرهنگ حیا، عفاف و حجاب) مبتنی بر اسناد تحولی
۴	تدوین برنامه تربیت و سلامت جنسی دانش‌آموزان مبتنی بر فلسفه تعلیم و تربیت اسلامی و دلالت‌های برنامه جامع زیست عقیفانه

هدف عملیاتی ۳	ترویج و تعمیق فرهنگ حیا، عفاف و حجاب متناسب با قابلیت‌ها و ظرفیت‌های نظام تعلیم و تربیت رسمی عمومی (۱ و ۲)
راهکار ۳-۴	ایجاد سازوکارهای لازم برای هماهنگی رسانه‌ها و تولیدکنندگان کتب و مواد آموزشی، لوازم‌التحریر و تجهیزات آموزشی و تربیتی در جهت ترویج فرهنگ حیا، عفاف و حجاب مناسب در دانش‌آموزان
ردیف	عنوان برنامه
۱	تدوین و اشاعه استانداردها و سازوکارهای نظارت بر تولید و توزیع مواد آموزشی، لوازم‌التحریر و تجهیزات آموزشی و تربیتی، ورزشی براساس برنامه جامع زیست عقیفانه (فرهنگ حیا، عفاف و حجاب) با همکاری مراجع ذی‌ربط
۲	طراحی سازوکارهای ارتباط نظام‌مند و هماهنگی بین دستگاهی به‌ویژه صدا و سیما، وزارت فرهنگ ارشاد و وزارت ارتباطات و فناوری و... با همکاری مراجع ذی‌ربط در اجرای برنامه جامع زیست عقیفانه (فرهنگ حیا، عفاف و حجاب) در دانش‌آموزان

هدف عملیاتی ۳	ترویج و تعمیق فرهنگ حیا، عفاف و حجاب متناسب با قابلیت‌ها و ظرفیت‌های نظام تعلیم و تربیت رسمی عمومی (۱ و ۲)
راهکار ۳-۶	برنامه‌ریزی به منظور اقتناع فکری دانش‌آموزان برای پذیرش قلبی و درونی حیا، عفاف و حجاب و عمل به آن با تبیین دیدگاه اسلام
ردیف	عنوان برنامه
۱	طراحی سازوکارهای توانمندسازی دانش‌آموزان و تدارک فرصت‌های تربیتی جهت پذیرش و دفاع از باورها و رفتارهای عقیفانه خود به‌ویژه در فضای مجازی و محیط‌های مخاطره‌انگیز با تأکید بر ارتقای فرهنگ مدرسه و مشارکت خانواده
۲	طراحی سازوکارهای توانمندسازی مدیران، معلمان، مربیان و مشاوران برای ارائه خدمات راهنمایی و مشاوره‌ای به دانش‌آموزان آسیب‌دیده یا در معرض آسیب در حوزه زیست عقیفانه
۳	طراحی سازوکارهای توانمندسازی و جلب مشارکت خانواده در زمینه زیست عقیفانه (فرهنگ حیا، عفاف و حجاب)
هدف عملیاتی ۴	تقویت بنیان خانواده و کمک به افزایش سطح توانایی‌ها و مهارت‌های خانواده در ایفای تربیتی متناسب با اقتضانات جامعه اسلامی (۲ و ۵)
راهکار ۴-۲	تدوین اصول راهنما و پودمان‌های آموزشی برای تبیین نقش مدرسه، رسانه‌ها و خانواده در تأمین پیش‌نیازهای ورود کودک به مدرسه و ایجاد سازوکارهای لازم برای هماهنگی و همسویی آن‌ها با هم و با اهداف نظام تعلیم و تربیت رسمی عمومی
ردیف	عنوان برنامه
۱	تدوین و تولید بسته‌های آموزشی خانواده و دستورالعمل‌های مرتبط جهت آماده‌سازی کودکان برای ورود به مدرسه با تأکید بر مناطق دو زبانه

هدف عملیاتی ۴	تقویت بنیان خانواده و کمک به افزایش سطح توانایی‌ها و مهارت‌های خانواده در ایفای تربیتی متناسب با اقتضانات جامعه اسلامی (۲ و ۵)
راهکار ۴-۵	اضافه نمودن درس مدیریت و سلوک مناسب خانواده به جدول برنامه درسی دوره متوسطه در تمام رشته‌ها و برای تمام دانش‌آموزان
ردیف	عنوان برنامه

طراحی و تولید بسته آموزشی مدیریت خانواده و سبک زندگی در دوره دوم متوسطه برای تمام رشته‌های تحصیلی

۱

هدف عملیاتی ۴	تقویت بنیان خانواده و کمک به افزایش سطح توانایی‌ها و مهارت‌های خانواده در ایفای تربیتی متناسب با اقتضائات جامعه اسلامی (۲ و ۵)
راهکار ۴-۶	تهیه و تدوین محتوای آموزشی برای دانش‌آموزان جهت آشنایی با ویژگی‌ها نیازها و وظایف خانواده در چارچوب ارزش‌ها و معیارهای اسلامی
ردیف	عنوان برنامه
۱	تعیین نقش خانواده به عنوان یکی از عناصر برنامه درسی در حوزه‌های تربیت و یادگیری و در تمام پایه‌های تحصیلی و تولید رسانه‌های پشتیبان آموزش والدین
۲	تولید بسته‌های آموزشی جهت آشنایی دانش‌آموزان با نیازها و وظایف خانواده در تمام پایه‌های تحصیلی

هدف عملیاتی ۵	تأمین و بسط عدالت در برخورداری از فرصت‌های تعلیم و تربیت با کیفیت مناسب با توجه به تفاوت‌ها و ویژگی‌های دختران و پسران و مناطق مختلف کشور (۳، ۵ و ۷)
راهکار ۵-۱	تعمیم دوره پیش‌دبستانی به‌ویژه در مناطق محروم و نیازمند در حد امکان مشارکت بخش غیردولتی با تأکید بر آموزش های قرآنی و تربیت بدنی و اجتماعی
ردیف	عنوان برنامه
۱	طراحی و تولید برنامه درسی دوره پیش‌دبستانی با تأکید بر آموزش‌های قرآنی، تربیت بدنی، اجتماعی و زبان فارسی

هدف عملیاتی ۵	تأمین و بسط عدالت در برخورداری از فرصت‌های تعلیم و تربیت با کیفیت مناسب با توجه به تفاوت‌ها و ویژگی‌های دختران و پسران و مناطق مختلف کشور (۳، ۵ و ۷)
راهکار ۵-۳	توانمندسازی دانش‌آموزان ساکن در مناطق محروم روستاها، حاشیه شهرها، عشایر کوچ نشین و همچنین مناطق دو زبانه با نیازهای ویژه با تأکید بر ایجاد فرصت‌های آموزشی متنوع و باکیفیت
ردیف	عنوان برنامه
۱	تولید بسته‌های یادگیری ویژه کلاس‌های مناطق محروم، دو زبانه و چندپایه مبتنی بر برنامه‌های درسی حوزه‌های تربیت و یادگیری و نظارت بر اجرای آن
۲	طراحی سازوکارهای ایجاد انعطاف در برنامه‌های درسی حوزه‌های تربیت و یادگیری برای پاسخ به نیازهای دانش‌آموزان مناطق محروم، دو زبانه و چندپایه

هدف عملیاتی ۵	تأمین و بسط عدالت در برخورداری از فرصت‌های تعلیم و تربیت با کیفیت مناسب با توجه به تفاوت‌ها و ویژگی‌های دختران و پسران و مناطق مختلف کشور (۳، ۵ و ۷)
راهکار ۵-۵	اختصاص حداقل ۱۰ درصد و حداکثر ۲۰ درصد از برنامه‌های آموزشی به معرفی حرفه‌ها، هنرها، جغرافیا، آیین و رسوم، نیازها و شرایط اقلیمی و جغرافیایی استان‌ها به‌ویژه مناطق روستایی و عشایری با رعایت استانداردهای ارتقای کیفیت و تقویت هویت اسلامی - ایرانی دانش‌آموزان در چارچوب ایجاد کارآمدی و تقویت هویت ملی
ردیف	عنوان برنامه
۱	تدوین چارچوب برنامه درسی در سطح مدرسه و توانمندسازی ارکان مدرسه برای اجرای آن
۲	تولید شاخص‌ها و طراحی سازوکارهای نظارت و پایش تولید و اجرای برنامه درسی سطح مدرسه

هدف عملیاتی ۵	تأمین و بسط عدالت در برخورداری از فرصت‌های تعلیم و تربیت با کیفیت مناسب با توجه به تفاوت‌ها و ویژگی‌های دختران و پسران و مناطق مختلف کشور (۳، ۵ و ۷)
راهکار ۵-۶	طراحی و تدوین برنامه آموزشی متناسب با نیازها و نقش‌های دختران و پسران
ردیف	عنوان برنامه
۱	تولید سند حاکم فرا حوزه‌ای هویت جنسیتی
۲	طراحی و اجرای آموزش‌های توانمندسازی و مهارتی ویژه دختران دانش‌آموز

هدف عملیاتی ۵	تأمین و بسط عدالت در برخورداری از فرصت‌های تعلیم و تربیت با کیفیت مناسب با توجه به تفاوت‌ها و ویژگی‌های دختران و پسران و مناطق مختلف کشور (۳، ۵ و ۷)
راهکار ۵-۷	طراحی و تدوین برنامه تعلیم و تربیت انعطاف‌پذیر متناسب با ویژگی‌های شخصیتی و محیطی و استعدادهای گوناگون دانش‌آموزان به منظور شکوفایی استعدادهای خاص و افزایش کارآمدی آن‌ها
ردیف	عنوان برنامه
۱	طراحی و اجرای پروژه‌های آزاد برحسب استعدادهای دانش‌آموزان با رویکرد نیمه تجویزی
۲	طراحی و اجرای برنامه‌ریزی درسی منطقه‌ای ویژه آموزش‌های فنی و حرفه‌ای و کاردانش
۳	طراحی سازوکارهای شناسایی، هدایت و تربیت استعدادهای گوناگون دانش‌آموزان

هدف عملیاتی ۶	تنوع بخشی به محیط‌های یادگیری در فرآیند تعلیم و تربیت رسمی عمومی (۱، ۳ و ۸)
راهکار ۶-۱	ایجاد، توسعه و غنی سازی واحد اطلاعات و منابع آموزش و پرورش در سطح مدرسه (از قبیل کتابخانه، آزمایشگاه و کارگاه، شبکه ملی اطلاعات و ارتباطات)
ردیف	عنوان برنامه
۱	تولید استاندارد منابع آموزشی و تربیتی و ارزیابی و انتشار فهرست منابع آموزشی تربیتی استاندارد و تجهیز کتابخانه ها، آزمایشگاه‌ها و کارگاه‌ها با مشارکت مراجع و نهادهای ذی ربط
۲	ایجاد ظرفیت‌های جدید آموزشی، تربیتی و ورزشی در مدرسه با مشارکت ارکان مدرسه (مثل اتاق‌های بازی و ...)
۳	ایجاد بانک اطلاعاتی و آزمایشگاه دیجیتالی در مدارس حاوی مواد چندرسانه‌ای در ابعاد مختلف (آموزشی، مشاوره‌ای و ...) و ارائه خدمات لازم به معلمان، کارکنان، دانش‌آموزان و خانواده
۴	تربیت نیروی انسانی تکنولوژیست آموزشی برای مدارس و مناطق آموزشی

هدف عملیاتی ۶	تنوع بخشی به محیط‌های یادگیری در فرآیند تعلیم و تربیت رسمی عمومی (۱، ۳ و ۸)
راهکار ۶-۲	تقویت و توسعه تعاملات نظام تعلیم و تربیت رسمی عمومی با جامعه و سایر دستگاه‌ها و نهادها از طریق گسترش ساختار تلفیقی و مسئله محور در ضمن طراحی و اجرای برنامه‌های درسی
ردیف	عنوان برنامه
۱	تولید برنامه درسی تلفیقی (یکپارچه) و مسأله محور با استفاده از ظرفیت سایر دستگاه‌ها و نهادها ۱
۲	ایجاد سازوکارهای قانونی و ساختار مناسب در تولید و اجرای برنامه درسی در محیط واقعی کار با مشارکت سایر نهادها و دستگاه‌ها

هدف عملیاتی ۶	تنوع بخشی به محیط‌های یادگیری در فرآیند تعلیم و تربیت رسمی عمومی (۱، ۳ و ۸)
---------------	---

^۱ - از فعالیت های سرآمد تولید برنامه درسی با رویکرد انطباق می باشد.

راهکار ۶-۳	ایجاد موزه و نمایشگاه علم و فناوری در هر یک از شهرستان‌ها تا پایان برنامه ششم به منظور فراهم آوردن زمینه مشاهده و تجربه فزون‌تر دانش‌آموزان و عینی‌تر کردن محتوای آموزشی کتب درسی
ردیف	عنوان برنامه
۱	طراحی اصول و ویژگی‌های محتوای یادگیری موزه و نمایشگاه مبتنی بر حوزه‌های تربیت و یادگیری
۲	طراحی سازوکارهای حقوقی و برنامه‌ای برای استفاده نظامند از ظرفیت موزه‌ها، نمایشگاه‌ها، پارک‌های علم و فناوری، پژوهش‌سراهای دانش‌آموزی و ... موجود کشور مبتنی بر حوزه‌های تربیت و یادگیری

هدف عملیاتی ۶	تنوع بخشی به محیط‌های یادگیری در فرآیند تعلیم و تربیت رسمی عمومی (۱، ۳ و ۸)
راهکار ۶-۴	ساماندهی و مدیریت بر فعالیت موسسات و آموزشگاه‌های آزاد وابسته به وزارت آموزش و پرورش بازنگاری و بازتولید محتوای برنامه‌های آموزشی آن‌ها همسو با اهداف و برنامه‌های تحولی آموزش و پرورش و نظارت و ارزیابی مستمر بر عملکرد آن‌ها و هماهنگی و همکاری با دستگاه‌های ذی‌ربط برای ایجاد همسویی سایر آموزشگاه‌ها با اهداف برنامه‌های نظام تعلیم و تربیت رسمی عمومی
ردیف	عنوان برنامه
۱	تدوین استانداردهای تولید محتوا و برنامه‌های آموزشی و تربیتی مؤسسات و آموزشگاه‌های آزاد (و سامانه‌های آموزشی مربوطه) متناسب با اهداف و برنامه‌های درسی حوزه‌های تربیت و یادگیری و نظارت، ارزشیابی و رتبه‌بندی مؤسسات و آموزشگاه‌های آزاد
۲	ایجاد سازوکارهای قانونی برای الزام و تشویق مؤسسات و آموزشگاه‌های آزاد به رعایت استانداردها و حمایت از تولیدات مطابق با استاندارد

هدف عملیاتی ۶	تنوع بخشی به محیط‌های یادگیری در فرآیند تعلیم و تربیت رسمی عمومی (۱، ۳ و ۸)
راهکار ۵-۶	تنظیم و اجرای برنامه جامع کارآفرینی و مهارت‌آموزی برای تمام دوره‌های تحصیلی به‌ویژه دانش‌آموزان دوره متوسطه تا پایان برنامه پنجم توسعه در برنامه درسی و آموزشی
ردیف	عنوان برنامه
۱	طراحی و اجرای برنامه جامع کارآفرینی و مهارت‌آموزی برای تمامی دوره‌های تحصیلی مبتنی بر برنامه درسی حوزه تربیت و یادگیری کار و فناوری

هدف عملیاتی ۷	افزایش نقش مدرسه به عنوان یکی از کانون‌های پیشرفت محلی، به‌ویژه در ابعاد فرهنگی - اجتماعی (۲، ۱، ۵ و ۷)
راهکار ۱-۷	فراهم آوردن زمینه‌های لازم برای نقش‌آفرینی مدرسه به عنوان کانون کسب تجربیات تربیتی محله و جلوه‌ای از جامعه اسلامی و حیات طیبه با تفویض اختیار و مسئولیت به آن
ردیف	عنوان برنامه
۱	تدوین ویژگی‌ها، شاخص‌ها و استانداردهای مدرسه در تراز سند تحول و برنامه درسی ملی و بازنگری برنامه‌های آموزشی، تربیتی و ورزشی بر اساس استانداردها

هدف عملیاتی ۸	افزایش مشارکت نظام تعلیم و تربیت عمومی و مدرسه و معلمان و دانش‌آموزان در رشد و تعالی کشور در عرصه‌های دینی، فرهنگی، اجتماعی در سطح محلی و ملی به عنوان نهاد مولد سرمایه انسانی، فرهنگی، اجتماعی و معنوی (۵، ۲ و ۷)
راهکار ۸-۵	تبیین دستاوردهای علمی و فنی تمدن اسلامی - ایرانی در برنامه‌های درسی و آموزشی و تقویت باور و روحیه مسئولیت‌پذیری دانش‌آموزان برای تحقق تمدن نوین اسلامی در راستای دستیابی به جامعه عدل مهدوی (عج)
ردیف	عنوان برنامه
۱	تبیین و تعمیق دامنه مفاهیم کلیدی فرهنگ و تمدن اسلامی و جامعه عدل مهدوی و دلالت‌های آن در برنامه‌های درسی حوزه‌های تربیت و یادگیری

هدف عملیاتی ۸	افزایش مشارکت نظام تعلیم و تربیت عمومی و مدرسه و معلمان و دانش‌آموزان در رشد و تعالی کشور در عرصه‌های دینی، فرهنگی، اجتماعی در سطح محلی و ملی به عنوان نهاد مولد سرمایه انسانی، فرهنگی، اجتماعی و معنوی (۵، ۲ و ۷)
راهکار ۸-۸	مشارکت فعال آموزش و پرورش در مواجهه با نیازهای فوری و عمومی جامعه از قبیل شیوع بیماری‌های فراگیر زلزله رفع بیسوادی حاکمیت قوانین و مقررات حفظ و پاکیزگی محیط زیست خدمت به محرومین حرکت‌های خیرخواهانه مردمی و انقلابی
ردیف	عنوان برنامه
۱	تولید بسته‌های یادگیری ویژه مواقع بحران و بلایای طبیعی (بیماری‌های فراگیر، زلزله و ...)
۲	ایجاد تمهیدات لازم و سازوکارهای قانونی و برنامه‌ای استفاده از مدرسه و سایر مراکز آموزشی و پرورشی به عنوان کانون محلی مواجهه با نیازهای فوری و عمومی جامعه
۳	توانمندسازی دانش‌آموزان و معلمان برای مواجهه با نیازهای فوری و عمومی جامعه
۴	ارائه خدمات راهنمایی و مشاوره و روانشناختی به دانش‌آموزان و اولیای آن‌ها در مواقع بحران

هدف عملیاتی ۹	جلب مشارکت ارکان سهیم و موثر و بخش عمومی و غیردولتی در تعلیم و تربیت رسمی عمومی (۵، ۲ و ۷)
---------------	--

راهکار ۹-۱	ایجاد تسهیلات قانونی و سازوکارهای تشویقی و انگیزشی لازم اعم از مادی و معنوی برای بسط فرهنگ نیکوکاری و تعاون مشارکت‌پذیری و مشارکت‌جویی در جامعه و در بین دانش‌آموزان با الهام از آموزه‌های دینی با تأکید بر استفاده مناسب از ظرفیت کتاب‌های درسی مجلات و رسانه‌های آموزشی و برگزاری اردوهای جهادی
ردیف	عنوان برنامه
۱	تولید محتوا با موضوعات نیکوکاری و تعاون، مشارکت‌پذیری و مشارکت‌جویی با الهام از آموزه‌های دینی
۲	تدوین سازوکارهای قانونی و تشویقی و انگیزشی لازم اعم از مادی و معنوی برای بسط فرهنگ نیکوکاری و تعاون، مشارکت‌پذیری و مشارکت‌جویی با الهام از آموزه‌های دینی

هدف عملیاتی ۹	جلب مشارکت ارکان سهیم و موثر و بخش عمومی و غیردولتی در تعلیم و تربیت رسمی عمومی (۵، ۲ و ۷)
راهکار ۹-۳	توسعه مشارکت بخش‌های دولتی و غیردولتی در انجام امور مربوط به تولید، چاپ و توزیع مواد و منابع آموزشی در چارچوب سیاست‌های آموزش و پرورش با تأکید بر سیاست تولید بسته‌های آموزشی و سیاست چند تألیفی در کتاب‌های درسی
ردیف	عنوان برنامه
۱	طراحی و استقرار نظام‌نامه چند تألیفی در تولید منابع یادگیری

هدف عملیاتی ۱۱	بازمهندسی سیاست‌ها و باز تنظیم اصول حاکم بر برنامه درسی تربیت معلم با تأکید بر کارورزی و انطباق سطح شایستگی‌های حرفه‌ای معلمان در سطح ملی و جهانی با مقتضیات الگوی برنامه درسی در نظام تعلیم و تربیتی و طراحی سیاست‌های مناسب برای ارتقای شیوه‌های جذب، تربیت و نگهداشت معلمان در آموزش و پرورش (۷، ۴، ۲، ۱ و ۸)
راهکار ۱۱-۴	ایجاد نظام ارزیابی صلاحیت معلمان شامل شایستگی‌های اخلاقی اعتقادی انقلابی حرفه‌ای و تخصصی و ارزشیابی متناسب با مبانی و اهداف سند تحول راهبردی
ردیف	عنوان برنامه
۱	تدوین صلاحیت‌ها و شایستگی‌های حرفه‌ای و تخصصی معلمان متناسب با برنامه درسی حوزه‌های تربیت و یادگیری

هدف عملیاتی ۱۱	باز مهندسی سیاست‌ها و باز تنظیم اصول حاکم بر برنامه درسی تربیت معلم با تأکید بر کارورزی و انطباق سطح شایستگی‌های حرفه‌ای معلمان در سطح ملی و جهانی با مقتضیات الگوی برنامه درسی در نظام تعلیم و تربیتی و طراحی سیاست‌های مناسب برای ارتقای شیوه‌های جذب، تربیت و نگهداشت معلمان در آموزش و پرورش (۷، ۴، ۲، ۱ و ۸)
راهکار ۱۱-۶	استقرار سازوکارهای ارتقای توانمندی‌های معلمان برای مشارکت مؤثر آنان در برنامه‌ریزی درسی در سطح مدرسه به ویژه سازوکارهایی که به تقویت حرفه‌ای آنان می‌انجامد.
ردیف	عنوان برنامه
۱	تدوین، تصویب و اجرای آیین‌نامه مشارکت معلمان در بخش تجویزی، نیمه تجویزی و غیرتجویزی برنامه‌های درسی حوزه‌های تربیت و یادگیری و حمایت از مشارکت آنان

هدف عملیاتی ۱۱	باز مهندسی سیاست‌ها و باز تنظیم اصول حاکم بر برنامه درسی تربیت معلم با تأکید بر کارورزی و انطباق سطح شایستگی‌های حرفه‌ای معلمان در سطح ملی و جهانی با مقتضیات الگوی برنامه درسی در نظام تعلیم و تربیتی و طراحی سیاست‌های مناسب برای ارتقای شیوه‌های جذب، تربیت و نگهداشت معلمان در آموزش و پرورش (۷، ۴، ۲، ۱ و ۸)
راهکار ۱۱-۱۱	مشارکت فعال در تعاملات بین‌المللی با اولویت جهان اسلام و انعکاس نظریات و تجربیات موفق داخلی در محافل و مراکز علمی جهانی
ردیف	عنوان برنامه
۱	تدوین اصول و چارچوب مشارکت دو سوبه نهادهای علمی پژوهشی بین‌المللی به ویژه جهان اسلام با آموزش و پرورش مبتنی بر نظام معیار اسلامی

هدف عملیاتی ۱۵	اصلاح محتوا، ارتقای جایگاه، افزایش کیفیت و کارآمدی علوم انسانی در نظام تعلیم و تربیت رسمی عمومی مبتنی بر مبنای دینی در چارچوب نظام معیار اسلامی (۱ و ۲)
راهکار ۱۵-۱	تدوین منابع علوم انسانی مبتنی بر جهان بینی اسلامی و با هدف توأمان هدایت، تعالی و مدیریت فرد و جامعه
ردیف	عنوان برنامه
۱	طراحی و اجرای کرسی‌های آزاد اندیشی، نقد و نظر و نظریه‌پردازی در حوزه علوم انسانی مبتنی بر جهان بینی اسلامی به منظور پایش نیازها و تحولات و ترویج آن در برنامه‌های درسی، آموزشی و تربیتی با مشارکت صاحب‌نظران حوزه و دانشگاه

هدف عملیاتی ۱۵	اصلاح محتوا، ارتقای جایگاه، افزایش کیفیت و کارآمدی علوم انسانی در نظام تعلیم و تربیت رسمی عمومی مبتنی بر مبنای دینی در چارچوب نظام معیار اسلامی (۱ و ۲)
راهکار ۱۵-۲	تدوین برنامه به منظور فرهنگ‌سازی در جهت تبیین و تقویت منزلت علوم انسانی و پرهیز از غلبه رویکرد تجربی و فنی در دوره‌های آموزش رسمی عمومی
ردیف	عنوان برنامه
۱	تدوین و تصویب خط‌مشی‌های توسعه متوازن رشته‌های تحصیلی دوره دوم متوسطه نظری با رویکرد تقویت رشته علوم انسانی با تکیه بر سیاست‌های آینده‌نگرانه اشتغال

هدف عملیاتی ۱۵	اصلاح محتوا، ارتقای جایگاه، افزایش کیفیت و کارآمدی علوم انسانی در نظام تعلیم و تربیت رسمی عمومی مبتنی بر مبنای دینی در چارچوب نظام معیار اسلامی (۱ و ۲)
راهکار ۱۵-۳	شناسایی استعداد‌های برتر و هدایت آن‌ها به ادامه تحصیل در رشته‌های علوم انسانی و زمینه‌سازی برای تقویت و تعمیق فعالیت‌های علمی پژوهشی آن‌ها در دوره‌های آموزش عالی
ردیف	عنوان برنامه
۱	طراحی سازوکارهای حمایت و توانمندسازی استعداد‌های برتر رشته‌های علوم انسانی در فعالیت‌های علمی پژوهشی و ورود به بازار کار

هدف عملیاتی ۱۵	اصلاح محتوا، ارتقای جایگاه، افزایش کیفیت و کارآمدی علوم انسانی در نظام تعلیم و تربیت رسمی عمومی مبتنی بر مبنای دینی در چارچوب نظام معیار اسلامی (۱ و ۲)
راهکار ۱۵-۵	اصلاح و بازتدوین متون و مواد آموزشی دروس علوم انسانی در سطوح مختلف براساس آموزه‌ها و معارف دینی و با مشارکت حوزه‌های علمیه
ردیف	عنوان برنامه
۱	بازطراحی بسته‌های یادگیری رشته علوم و معارف اسلامی با مشارکت حوزه‌های علمیه و سایر دستگاه‌های مرتبط

هدف عملیاتی ۱۶	تنوع بخشی در ارائه خدمات آموزشی و فرصت‌های تربیتی متناسب با مصالح جامعه، نیازها و علایق دانش آموزان در راستای شکوفایی استعدادها (۳، ۲ و ۷)
راهکار ۱۶-۱	ایجاد تنوع در فرصت‌های تربیتی در مراکز آموزشی و تربیتی برای پاسخ‌گویی به نیازهای دانش آموزان
ردیف	عنوان برنامه
۱	طراحی سازوکارهای شناسایی و بکارگیری ظرفیت بخش غیردولتی در تولید بسته‌های یادگیری و ارائه خدمات علمی، فرهنگی، هنری، سلامت و ورزشی بر اساس استانداردهای مصوب
۲	تولید بسته‌های متنوع یادگیری مبتنی بر حوزه‌های تربیت و یادگیری و غنی‌سازی فعالیت‌ها (تجویزی و نیمه تجویزی و غیر تجویزی) متناسب با نیازها و علایق و توانمندی‌های دانش آموزان با مشارکت بخش غیردولتی
۳	بازطراحی و یک‌پارچه‌سازی فعالیت‌های تربیتی در سطح مدرسه به منظور غنی‌سازی فرصت‌های یادگیری (علمی، فرهنگی، هنری، سلامت و ورزشی) با مشارکت دانش آموزان برای پاسخگویی به نیازهای آنان در هر یک از دوره‌های تحصیلی
۴	طراحی سازوکارهای خلق فرصت‌های یادگیری از سوی دانش آموزان برای پاسخگویی به نیازهای آنان

هدف عملیاتی ۱۶	تنوع بخشی در ارائه خدمات آموزشی و فرصت‌های تربیتی متناسب با مصالح جامعه، نیازها و علایق دانش آموزان در راستای شکوفایی استعدادها (۳، ۲ و ۷)
-------------------	--

راهکار ۱۶-۲	رعایت اقتضانات هویت جنسیتی (پسران و دختران) و ویژگی‌های دوران بلوغ دانش‌آموزان در برنامه‌های درسی و روش‌ها و برنامه‌های تربیتی ضمن توجه به هویت مشترک آنان
ردیف	عنوان برنامه
۱	طراحی و اجرای آموزش‌های توانمندسازی ویژه دختران و پسران دانش‌آموز منطبق با برنامه درسی حوزه تربیت و یادگیری

هدف عملیاتی ۱۷	ارتقای کیفیت فرایند تعلیم و تربیت با تکیه بر استفاده هوشمندانه از فناوری‌های نوین (۳، ۲، ۱ و ۷)
راهکار ۱۷-۲	تولید و به‌کارگیری محتوای الکترونیکی متناسب با نیاز دانش‌آموزان و مدارس با مشارکت بخش دولتی و غیردولتی و الکترونیکی کردن محتوای کتاب‌های درسی براساس برنامه درسی ملی (با تأکید بر استفاده از ظرفیت چند رسانه‌ای) تا پایان برنامه پنجم توسعه کشور
ردیف	عنوان برنامه
۱	تولید محتوای الکترونیکی موردنیاز برنامه‌های درسی و بسته‌های یادگیری با مشارکت بخش‌های دولتی و غیردولتی با تأکید بر استفاده از ظرفیت چند رسانه‌ای
۲	بازطراحی شبکه آموزشی تربیتی رشد به مثابه شبکه ملی آموزش و پرورش

هدف عملیاتی ۱۷	ارتقای کیفیت فرایند تعلیم و تربیت با تکیه بر استفاده هوشمندانه از فناوری‌های نوین (۳، ۲، ۱ و ۷)
راهکار ۱۷-۳	اصلاح و به‌روزرسانی روش‌های تعلیم و تربیت با تأکید بر روش‌های فعال، گروهی، خلاق با توجه به نقش الگویی معلمان
ردیف	عنوان برنامه
۱	شناسایی و به‌کارگیری ظرفیت فناوری‌های نوین در طراحی برنامه درسی و تولید مواد آموزشی و به‌روزرسانی روش‌های تعلیم و تربیت
۲	طراحی و ایجاد سازوکارهای لازم برای جمع‌آوری داده‌ای حجیم، ایجاد شبکه دانشی، تحلیل داده‌ها و استفاده از هوش مصنوعی برای بومی‌سازی تجربیات، بازمهندسی سیاست‌ها و اصول حاکم بر برنامه‌های درسی و تربیتی در سطح ملی و بین‌المللی

هدف عملیاتی ۱۹	استقرار نظام ارزشیابی و تضمین کیفیت در تعلیم و تربیت رسمی عمومی (۷، ۲ و ۴)
راهکار ۱۹-۲	طراحی و اجرای نظام ارزشیابی نتیجه‌محور براساس استانداردهای ملی برای گذر از دوره‌های تحصیلی و رویکرد ارزشیابی فرآیند محور
ردیف	عنوان برنامه
۱	تدوین و تصویب استانداردهای ملی عملکرد دانش‌آموزان بر اساس اهداف دوره‌های تحصیلی
۲	ارزشیابی از عملکرد دانش‌آموزان و هنرجویان به صورت دوره‌ای در سطح ملی بر اساس استانداردها و با مشارکت نهادهای ذی‌ربط

هدف عملیاتی ۲۱	بازنگری و بازمهندسی ساختارها و رویه‌ها و روش‌ها (۷، ۱ و ۲)
راهکار ۲۱-۱	اصلاح و بازنگری ساختار دوره‌های آموزشی بر اساس مصوبه شورای عالی انقلاب فرهنگی
ردیف	عنوان برنامه
۱	بازآرایی شاخه‌ها و رشته‌های تحصیلی دوره متوسطه با توجه به مطالعات و تجارب موفق جهانی

هدف عملیاتی ۲۱	بازنگری و بازمهندسی ساختارها و رویه‌ها و روش‌ها (۷، ۱ و ۲)
راهکار ۲۱-۶	تحول در ساختار و مدیریت زمان آموزش در مدارس و تعیین و متناسب‌سازی ساعات و روزهای آموزشی در طول هفته
ردیف	عنوان برنامه
۱	بازنگری در عناوین جدول و ساعات دروس دوره‌های مختلف تحصیلی مبتنی بر برنامه درسی حوزه‌های تربیت و یادگیری

هدف عملیاتی ۲۱	بازنگری و بازمهندسی ساختارها و رویه‌ها و روش‌ها (۷، ۱ و ۲)
راهکار ۲۱-۹	حاکمیت برنامه محوری به جای کتاب محوری و تولید بسته آموزشی در برنامه‌های درسی با رعایت اصل معلم محوری
ردیف	عنوان برنامه
۱	تدوین، تصویب و انتشار استانداردهای بسته‌های یادگیری متناسب با برنامه درسی حوزه‌های تربیت و یادگیری
۲	تهیه اصول، چارچوب و ضوابط مشارکت بخش‌های دولتی و غیردولتی در تولید بسته‌های یادگیری

استلزامات

۱. وزارت آموزش و پرورش موظف است کلیه برنامه‌های سالانه معاونت‌ها، سازمان‌ها، ادارت کل و مراکز خود را براساس مفاد برنامه این زیرنظام، تنظیم و اجرا نماید.
 ۲. وزارت آموزش و پرورش موظف است برای تحقق اهداف و برنامه‌های زیرنظام برنامه‌درسی، استلزامات حقوقی، قانونی و پشتیبانی آن را با مشارکت سایر دستگاه‌ها و مراجع ذی‌ربط فراهم آورد.
 ۳. وزارت آموزش و پرورش موظف است فرآیند بازنگری، اصلاح، ترمیم و به‌روزرسانی برنامه درسی ملی را بر اساس نتایج ترمیم و به‌روزرسانی سند تحول بنیادین آموزش و پرورش به انجام رساند و برای بررسی و تصویب به شورای عالی آموزش و پرورش ارائه نماید.
 ۴. اعتبار موردنیاز برای اجرای مفاد این برنامه از سرجمع اعتبارات برنامه‌ها و فعالیت‌های مرتبط در وزارت آموزش و پرورش تأمین خواهد شد. در موارد اصلاحی و نوآورانه، با هماهنگی مراجع ذی‌ربط، منابع موردنیاز در بودجه‌های سنواتی وزارت آموزش و پرورش پیش‌بینی شود.
 ۵. نظارت اجرایی و عملیاتی این برنامه، توسط وزارت آموزش و پرورش و واحدهای ذی‌ربط آن، انجام می‌شود و نظارت و ارزشیابی راهبردی برعهده شورای عالی آموزش و پرورش می‌باشد.
 ۶. وزارت آموزش و پرورش موظف است گزارش عملکرد این زیرنظام را دو سالانه به شورای عالی آموزش و پرورش ارائه نماید.
 ۷. با توجه به مفاد فصل هشتم سند تحول بنیادین آموزش و پرورش، هرگونه تغییر در برنامه این زیرنظام، پس از بررسی در کمیسیون ذی‌ربط به تصویب شورای عالی آموزش و پرورش خواهد رسید.
- موضوع: برنامه زیرنظام برنامه درسی نظام تعلیم و تربیت رسمی عمومی جمهوری اسلامی ایران در نهمصد و هشتاد و هشتمین (۹۸۸) جلسه شورای عالی آموزش و پرورش تاریخ ۹۹/۱۲/۴ به تصویب رسید.

محسن حاجی میرزایی

رئیس جلسه

محمود امانی

دبیرشورا

برنامه زیرنظام برنامه درسی نظام تعلیم و تربیت رسمی عمومی جمهوری اسلامی ایران مورد تأیید است، به اجرا گذاشته شود.

حسن روحانی

رئیس جمهور و رئیس شورای عالی آموزش و پرورش